

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Alina Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2022 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa T. M.

przeciwko Bankowi (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu

z dnia 13 grudnia 2021 r.

sygn. akt V C 1017/21

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.**

Alina Szymanowska

UZASADNIENIE

Powód T. M. wniósł pozew o zapłatę w postępowaniu uproszczonym, domagając się zasądzenia od pozwanego Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 3.350,88 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 2 lipca 2019 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W wyroku z dnia 13 grudnia 2021 r. Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, w sprawie sygn. akt V C 1017/21: w punkcie 1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.350,88 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 lipca 2019 r. do dnia zapłaty, a w punkcie 2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty procesu w kwocie 1.117 zł, a w tym koszty zastępstwa procesowego w kwocie 917 zł.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły ustalenia faktyczne i rozważania prawne przytoczone przez Sąd Rejonowy w uzasadnieniu orzeczenia (k. 102 -107 akt).

Apelację od powyższego wyroku wywiódł pozwany, zaskarżając orzeczenie w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu pozwany zarzucił naruszenie:

1) naruszenie prawa materialnego w postaci art. 58 § 1 k.c. oraz art. 49 o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2011 r., Nr 126, poz. 715) („u.k.k.”) poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że umowa cesji zawarta pomiędzy powodem a kredytobiorcami, jest ważna, podczas gdy umowa cesji miała na celu obejście przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, a tym samym jest dotknięta sankcją nieważności bezwzględnej,

2) naruszenie prawa materialnego w postaci art. 49 ust. 1 u.k.k. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu, obniżeniu ulegają wszystkie koszty kredytu, bez względu na to, czy dotyczą one okresu o który skrócono czas obowiązywania umowy, podczas gdy zgodnie z powyższym przepisem, w przypadku przedterminowej spłaty kredytu, obniżeniu ulegają tylko te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy,

3) naruszenie prawa materialnego w postaci art. 49 ust. 1 u.k.k. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że redukcja całkowitego kosztu kredytu ma charakter proporcjonalny tj. winna być dokonana proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas trwania umowy,

podczas gdy zastosowanie takiej metody rozliczeń nie znajduje uzasadnienia w obowiązujących przepisach.

Wskazując na powyższe pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Jednocześnie, wobec tego, że w przedmiotowej sprawie występuje zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości, pozwany wniósł o przedstawienie następującego zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu: „Czy w przypadku przedterminowej spłaty kredytu konsumenckiego udzielonego na podstawie umowy zawartej w okresie pomiędzy wejściem w życie ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 r. (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1083), to jest dniem 18.12.2011 r., a wydaniem przez Trybunał Sprawiedliwości w dniu 11.09.2019 r. wyroku w sprawie o sygn. akt C-383/18 przewidziana za udzielenie kredytu podlega częściowemu zwrotowi na rzecz konsumenta?”.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania przed sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnieniu spełnienia świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, którym je zasądzono, do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu.

Niniejsza sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym, a w myśl art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że sąd odwoławczy nie dopatrył się podstaw do przedstawienia wskazanego w apelacji zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu i w związku z tym wnioski ten oddalił.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne Sądu I instancji, przyjmując je za własne. Na aprobatę zasługują również przytoczone przez Sąd I instancji rozważania prawne.

Bezzasadny okazał się zarzut naruszenia prawa materialnego art. 58 § 1 k.c. oraz art. 49 ust 1 ustawy o kredycie konsumenckim. Formułując ten zarzut pozwany dążył do wykazania, że umowa cesji zawarta pomiędzy powodem a kredytobiorcą jest nieważna jako zmierzająca do obejścia ustawy, w tym wypadku ustawy o kredycie konsumenckim. Powód jest przedsiębiorcą, który nabył wierzycelność przysługującą konsumentowi wobec innego przedsiębiorcy – banku. Przedmiotowa wierzycelność jest zbywalna, może być przedmiotem obrotu, może zostać przeniesiona na

przedsiębiorcę. Nie sprzeciwia się temu właściwość zobowiązania, mającego źródło w umowie pożyczki (kredytu konsumenckiego), ani też nie wyklucza tego ustawa, czy postanowienia umowne.

Umowa zbycia wierzytelności już powstałej w ramach szczególnej ochrony udzielonej konsumentowi przez ustawodawcę nie może być uznana za mającą na celu obejście prawa. Jak trafnie zauważył Sąd Okręgowy w Kielcach w wyroku z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie II Ca 515/21, praktyczną konsekwencją przyjęcia odmiennego zapatrywania byłoby faktyczne wyłączenie z obrotu tego rodzaju wierzytelności konsumenckich, prowadzące tym samym do nieuprawnionego poszerzenia przewidzianego w art. 509 § 1 k.c. in fine zamkniętego katalogu ustawowych zakazów przenoszenia wierzytelności. W ten sposób konsument zostałby pozbawiony możliwości swobodnego rozporządzania swoim prawem i przez to zmuszony do samodzielnego dochodzenia takich wierzytelności. Należy wskazać, że przywołany przez Sąd I instancji wyrok TSUE z dnia 11 września 2019 r. w sprawie C-383/18, zapadł na gruncie sporu pomiędzy przedsiębiorcą będącym nabywcą wierzytelności a przedsiębiorcą udzielającym pożyczek, kredytów. Trybunał wskazał, że zbycie wierzytelności konsumenckiej na rzecz przedsiębiorcy nie stanowi przeszkody dla stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r., bowiem nie decyduje o tym tożsamość stron sporu, lecz status stron umowy kredytu.

Sąd Okręgowy nie podzielił również zarzutu naruszenia art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu, obniżeniu ulegają wszystkie koszty kredytu, bez względu na to, czy dotyczą one okresu o który skrócono czas obowiązywania umowy oraz błędną wykładnię art. 49 ust. 1 ww. ustawy polegającą na uznaniu, że redukcja całkowitego kosztu kredytu ma charakter proporcjonalny tj. winna być dokonana proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas trwania umowy.

Nie budzi wątpliwości, że w umowie o kredyt konsumencki może zostać zastrzeżona prowizja na rzecz kredytodawcy (pożyczkodawcy), co wynika choćby z art. 5 pkt 6a) czy art. 13 ust. 1 pkt 10, art. 30 ust. 1 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim. Ustawa nie określa natomiast, z jakich konkretnych tytułów prowizja może być pobierana. Z kolei Prawo bankowe w art. 110 przewiduje możliwość pobierania przez banki prowizji z tytułu wykonywanych czynności bankowych. Z możliwości zastrzeżenia prowizji „w związku z udzieleniem pożyczki” w kwocie 3.826,02 zł skorzystano w przedmiotowej umowie pożyczki. Nadto, niewątpliwie pożyczkobiorca dokonał przedterminową spłatę pożyczki. W tej sytuacji Sąd Rejonowy, w oparciu o art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim uznał, że w związku z wcześniejszym

wywiązaniem się ze zobowiązania pożyczkobiorca, a w konsekwencji i powód jako jego następca prawny, mógł się ubiegać o częściowy zwrot prowizji.

Zgodnie z art. 49 ust. 1, w przypadku spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą. Przepis ten implementuje do polskiego porządku prawnego art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki. Art. 16 ust. 1 dyrektywy stanowi natomiast, że konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt. W takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy.

Wykładni art. 16 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z 23.04.2008r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66) dokonał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przywołanym już przez Sąd Rejonowy wyroku z 11.09.2019 r., C-383/18. Przepis art. 16 ust. 1 Dyrektywy stanowi, że konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt i w takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy. Trybunał w wyroku z 11.09.2019r. stwierdził natomiast, że art. 16 ust. 1 Dyrektywy 2008/48 należy

interpretować w ten sposób, że prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta.

Wbrew zarzutom apelacji Sąd I instancji nie naruszył art. 49 ust. 1 poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że w przypadku przedterminowej spłaty kredytu, obniżeniu ulega całkowity koszt kredytu, w tym prowizja, ani poprzez przyjęcie, że redukcja całkowitego kosztu kredytu ma charakter proporcjonalny.

Norma art. 49 ust. 1 ustawy dotyczy wyraźnie całkowitego kosztu kredytu. Całkowity koszt kredytu to z kolei, zgodnie z art. 5 pkt 6 ustawy wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże oraz koszty usług dodatkowych.

Zastrzeżenie w art. 49 ust. 1, że całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą, określa natomiast sposób obliczenia kwoty należnej do zwrotu w razie przedterminowej spłaty kredytu, tj. że obniżenie kosztów ma charakter proporcjonalny z uwzględnieniem czasu od dnia dokonanej wcześniejszej spłaty do dnia spłaty określonej w umowie.

Reasumując należy stwierdzić, że Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował art. 49 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim zarówno w zakresie ustalenia, że koszty w nim wymienione obejmują także prowizję, a także w zakresie mechanizmu jej obniżenia. Nie można się przy tym zgodzić ze skarżącym, że poprzez zawarcie umowy cesji doszło do obejścia ustawy z uwagi na to, że szczególna ochrona – w świetle art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim – przysługuje wyłącznie kredytobiorcy – konsumentowi, a powód nie jest konsumentem jest podmiotem profesjonalnie nabywającym wierzycelności konsumentów

Wobec powyższego apelacja pozwanego podlegała oddaleniu jako bezzasadna na podstawie art. art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z zasadą, że strona przegrywająca postępowanie, ponosi te koszty w całości. W związku z tym, że pozwany przegrał postępowanie apelacyjne w całości, został zobowiązany do zwrotu na rzecz powoda kosztów procesu poniesionych przez niego w instancji odwoławczej, na które składa się kwota 450 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z § 2 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U. 2018, poz. 265).

Alina Szymanowska